

JEYN OSTINNING "EMMA" ROMANIDA INSON RUHIYATI.

Islamova Umida Maxmudjonovna

Buxoro viloyati Turkiston Yangi Innovatsiyalar Universiteti

1-kurs magistranti

Buxoro viloyati 19-IDUM ingliz tili fani o'qituvchisi.

Annotatsiya. *Ushbu maqolada ajoyib yozuvchi Jeyn Ostinning hayoti, uning yoshlik yillari, asarlari haqida shuningdek, uning eng yaxshi asarlaridan biri "Emma" romanida inson ruhiyati haqida so'z boradi.*

Kalit so'zlar. *Kentish, Cassandra, Oksford, Sautgempton, "Sezgi va sezuvchanlik", "Northanger Abbey", "Sanditon", Garriet Smit, janob Elton, his-tuyg'u, roman.*

Jeyn Ostin 1775 yil 16 -dekabrda tug'ilgan. Uning oilasining uyi Gempshirning Stiventon provinsiyasida joylashgan edi. Uning otasi Jorj, haqiqatan ham bilimli va ma'rifatli odam, eski Kentish oilasidan chiqqan va cherkov ruhoniysi bo'lgan.

Yozuvchining onasi Cassandra Li ham eski, ammo qashshoq oiladan chiqqan. Jeyndan tashqari, oilada yana etti bola bor edi - aka -uka Jeyms, Jorj, Edvard, Genri, Frensis va Charlz, shuningdek singlisi Cassandra. Yozuvchi ayniqsa singlisiga juda yaqin edi. Jeynning hayoti va sevimli mashg'ulotlari haqidagi ba'zi faktlar ularning yozishmalaridan ma'lum bo'ldi.

Yozuvchining asarlari nafaqat ajoyib iste'dodni, balki Miss Ostinning intellektual rivojlanishini ham namoyish etadi. Jeyn turli xil institutlarda ta'lim olgan. 1783 yilda bo'lajak yozuvchi singlisi Cassandra bilan birgalikda Oksfordda o'qishni boshladi. Ammo bu erda opa -singillar omadsiz edilar, chunki ular maktab direktorining despotizmidan aziyat chekishdi, so'ngra infektsiyani yuqtirishdi, keyin Sautgemptonda maktab bor edi, shundan keyin qizlar yana maktablarini almashtirdilar. Ta'lim muassasasi O'qishda qiziquvchan qizga ham mos kelmadi, chunki direktorning mehribonligi bolalar ta'limiga mutlaqo befarqlik bilan birlashtirilgan edi.

Ko'p muvaffaqiyatsizliklardan so'ng, Jeyn uyiga qaytdi, u erda otasi ta'lim oldi. Jorj Ostin qizlariga nafaqat o'qishga bo'lgan muhabbatni, balki nozik adabiy didni ham singdira oldi. Qiz intellektual muhitda o'sdi va rivojlandi, uning oqshomlari esa klassiklarning kitoblarini o'qish va muhokama qilish bilan o'tdi.

Shubhasiz, uyda ta'lim va otasining adabiy bilimi yozuvchi ijodida iz qoldirgan. Ammo mashhur miss Ostinning romanlarini yaratishga boshqa omillar ham ta'sir

ko'rsatdi. Axir, Jeyn mashhur tarixiy voqealar paytida yashagan - bu Frantsiyada, Angliyada inqilob, Irlandiyada qo'zg'olon, Amerikada mustaqillik uchun urush va boshqalar edi.

Shunga qaramasdan eng Jeyn butun umrini viloyatlarda o'tkazdi, u qarindoshlari va do'stlari bilan faol yozishmalar o'tkazdi, ular uni aniq tasvirlab berishdi tarixiy voqealar ular qatnashgan. Aynan shu harflar yosh qiz uchun bitmas-tuganmas g'oya va foydali ma'lumot manbaiga aylandi.

Yozuvchining barcha muxlislari uning birinchi asarlarini o'n besh yoshida yaratganini bilishmaydi. Masalan, bu asarlardan biri edi epistolyar roman "Sevgi va do'stlik", u o'sha paytda mashhur ingliz romantik romanlariga parodiya sifatida yaratilgan.

Shu bilan birga, u Angliya tarixi ustida ishladi, bu aslida parodiya, O. Goldsmit darsligidagi risola edi. Bu erda Jeyn muallifning ob'ektivlik haqidagi da'vosini mohirona va hazil bilan masxara qildi, shu bilan birga bir nechta haqiqiy narsalarni aytib berdi tarixiy faktlar... An'anaga yana bir parodiya "Go'zal Kassandra" qissasi edi.

Shubhasiz, deyarli har bir kishi hayotida kamida bir marta Jeyn Ostinning asarlari bilan tanishish imkoniyatiga ega bo'lgan. Uning romanlari mumtoz adabiyot muxlislari orasida juda mashhur.

1811 yilda Jeyn Ostinning birinchi "Sezgi va sezuvchanlik" asari nashr etildi. Aytgancha, u bu kitobni "Xotin" taxallusi bilan nashr etgan. Bu ikki opa -singil haqidagi oddiy, ammo o'ziga qaram bo'lgan hikoya har xil belgilar... Marianna - hissiyotli va sezgir qiz haqiqiy sevgi, Elinor esa ancha vazmin, oqilona va amaliy.

Bu ishning muvaffaqiyati yozuvchiga 1813 yilda nashr etishga imkon berdi keyingi kitob- hammaga mashhur roman "G'urur va xurofot" deb nomlangan, u aytgancha ancha oldin yozilgan. Aytishlaricha, bu asar Tom Lefroy bilan tanaffusdan so'ng yozilgan, lekin nashriyotlar dastlab rad etishgani uchun o'z navbatini o'n besh yil kutishgan. Muhabbat qissasini boshdan kechirish va mag'rurlikni yengish kerak bo'lgan sevgi hikoyasi bugungi kunda eng ko'p yozuvchilardan biri hisoblanadi.

Keyingi nashr etilgan asar "Mansfield Park" kitobi edi. Jeyn Ostin bu ish ustida uch yil ishlagan. Aytgancha, bu asar ta'limiy roman deb ataladi. Qizning hikoyasi, yuragining chaqirig'i, odob-axloq qoidalari va oqilona bahslar orasidan birini tanlashi kerak, mini-serialning syujeti bo'ldi.

1816 yilda yana bir mashhur roman - Emma nashr etildi. Bu erda Jeyn Ostin kulgili tarzda do'stlariga turmushga chiqishga yordam beradigan quvnoq va

xushchaqchaq qizning hikoyasini tasvirlab berdi. Aytgancha, u unchalik yaxshi ishlamayotgan o'yinchi rolini o'ynab, Emma o'z baxtiga deyarli e'tibor bermadi.

1817 yilda vafotidan keyin "Aqlning dalillari" deb nomlangan yana bir kitob nashr etildi. Jeyn Ostin o'quvchiga Anne Elliotning rahbarligi ostida qayg'uli hikoyani aytib berdi amaliy maslahat onasining do'stlari rad etilgan yagona odam kimni sevardi. Aytgancha, bu kitob ko'pincha yozuvchining o'ziga xos tarjimai holi deb hisoblanadi.

Bir yil o'tgach, mistik gotik romanlarning qiziqarli va aqlli parodiyasi bo'lgan "Northanger Abbey" nomli yana bir roman nashr etildi.

Hech kimga sir emaski, tashqi ko'rinishi yoqimli bo'lishiga qaramay, Jeyn Ostin yolg'iz qoldi. Yoshligida u badavlat xonim Gresham Uizlining jiyanidan turmush qurish taklifini oldi, lekin unga hech qanday his -tuyg'ularni sezmagan uchun rad etdi.

1795 yilda kambag'al huquqshunos Tomas Lefroy va Miss Ostin uchrashishdi. Jeyn singlisiga maktublarida bu voqealarni bir necha bor eslatib o'tgan. Yoshlar o'rtasida o'zaro his -tuyg'ular darhol paydo bo'ldi, lekin ular ajralishga majbur bo'lishdi. Axir, yoshlar kambag'al oilalardan chiqqan va faqat boy merosxo'rlar bilan daromadli nikoh vaziyatni to'g'irlashi mumkin edi. Aytgancha, Tomas oxir -oqibat Irlandiyaning lord bosh sudyasi bo'ldi. Va Jeyn, 30 yoshida, eski uy bekasining qalpog'ini kiyib, butun dunyoga uylanmoqchi emasligini ma'lum qildi.

Otasi vafotidan so'ng, yozuvchi onasiga uy ishlarida yordam bergan, chunki oilaning moddiy ahvoli juda og'ir edi. 1817 yilda Jeyn Vinchesterga ko'chib o'tdi va u erda "Sanditon" romanida ishlagan. Bu erda u 18 iyul kuni vafot etdi.

"Emma" hazil ohangda yozilgan. Ostin romanni 1814 yil yanvarda boshlagan va keyingi yilning mart oyida tugatgan. Kitob uch jildda nashr etilgan. U o'z baxtini nikohda topgan Emma Vudxaus haqidagi hikoyani tasvirlab beradi. Emma-boy, shirin, o'zini qoniqtiradigan yosh qiz. U gipoxondriya bilan og'rigan otasi bilan yolg'iz qoladi. Uning gubernatori Miss Teylor qo'shnisi janob Uestonga uylanmoqda. Emmaning ko'p vaqti bor va u buni o'tkazadi, do'stlari va qo'shnilari uchun to'g'ri sheriklarni tanlaydi, bunga e'tibor bermaydi. O'ziga xos his -tuyg'ular... U o'z himoyasiga oladi, jamiyatda hech qanday mavqei bo'lmagan, noqonuniy qiz Harriet Smit va Harriet bilan janob Elton o'rtasida nikoh qurishga harakat qiladi. Emma janob Uestonning o'g'liga nisbatan his -tuyg'ulari bor. Garriet, do'sti bo'lgan uy egasining qo'shnisi Jorj Naytliga qiziqib qolganda, Emma o'zining yolg'onlarini tushuna boshlaydi. U ruhiy yo'l boshchi edi va uni yashirincha sevardi. Emma nihoyat baxtini u bilan nikohda topadi. Hamma narsani o'zi hal qiladigan Xarriet yosh fermer Robert Martinga uylanadi.

Jeyn Ostin o'rta toifadagi provinsiya hayotini hazil va tushuncha bilan tasvirlaydi. U kichik er egalari, qishloq ruhoniylari va ularning oilalarini tasvirlaydi ijtimoiy maqom ayollar asosan nikoh bilan belgilanadi. U uchun eng muhimi, Emma aytganidek, "shaxsiy hayotning kundalik baxtiga bog'liq bo'lgan" kichik nuanslar edi.

Jeyn Ostenning "Emma" romanida inson ruhiyati atrofidagilarning munosabatlariga aralashishni yoqtiradigan yosh ayol Emma Vudxaus obrazi orqali o'rganiladi. Osten Emmaning ruhiyatini chuqur o'rganadi, uning motivatsiyalari, istaklari va kurashlarini o'rganadi, u sevgi va jamiyat muammolarini hal qiladi.

Roman davomida Emmaning ruhiyati uning imtiyozli tarbiyasi va atrofdagilarni nazorat qilish va ta'sir qilish istagi bilan shakllangan. U o'z his-tuyg'ulari va istaklari bilan kurashadi, ayniqsa janob Naytli bilan munosabatlarida va shaxs sifatida o'sishi uchun o'zining kamchiliklari va tarafkashliklariga qarshi turishni o'rganishi kerak. Osten, shuningdek, Garriet Smit va janob Elton kabi boshqa personajlarning ruhiyatini ham o'rganadi, ular jamiyatning umidlari va ijtimoiy sinf ta'sirida. Osten bu personajlar orqali jamiyatdagi bosim va umidlar inson ruhiyati va xatti-harakatlariga qanday ta'sir qilishi mumkinligini ta'kidlaydi.

Emma, romanida bir qizning hayotidagi muhim o'zgarishlarni va o'zining ruhiy ahvolini ko'rsatadi. Bu romanda Emma, hayoti boyicha bir necha turli o'zgarishlar bilan uchrashadi va bu uchrashuvlar onun ruhiy holatini ham o'zgartiradi. Romanida, Emma o'zining xayollari va uning g'amxo'rliklari bilan yuzlashadi va bu muammolarni hal qilish uchun yordam so'raydi. Emma, insonning zamonaviy dunyosida turli xil imtihonlardan o'tadi va bu imtihonlardan chiqishi uchun kuchli bo'ladi. Romanda, insonning ruhiyatini tushunishga va uning muammolariga yechim topishga qaratilgan e'tibor juda ahamiyatli hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Jeyn Ostinning singlisi kasandruga va boshqalarga maktublari, 1964 yil (tahr. R. V. Chepman, 2 -nashr)
2. En.wikipedia.org. 2020 yil.Jeyn Ostin. [onlayn] mavjud: en.wikipedia.org [Kirish 24 iyul 2020 yil].
3. Sautam, B., 2020 yil.Jeyn Ostin | Biografiya va romanlar. [onlayn] Britannica entsiklopediyasi. Mavjud: britannica.com [Kirish 24 iyul 2020 yil].
4. Bbc.co.uk. 2020 yil.BBC - Tarix - Jeyn Ostin. [onlayn] mavjud: bbc.co.uk [Kirish 24 iyul 2020 yil].
5. Chipublib.org. 2020 yil.Jeyn Ostinning biografiyasi. [onlayn] mavjud: chipublib.org [Kirish 24 iyul 2020 yil].

6. Janeaustensoci.freeuk.com. 2020 yil. Jeyn Ostin Jamiyati Buyuk Britaniya: Jeyn Ostinning qisqacha tarjimai holi. [onlayn] mavjud: janeaustensoci.freeuk.com [Kirish 24 iyul 2020 yil].
7. Literaturepage.com. 2020 yil. Jeyn Ostinning onlayn kitoblarini o'qing - Adabiyot sahifasi. [onlayn] mavjud: literaturepage.com [24 iyul, 2020 yil].

